

Sarajevski atentat na građanski rat

U Sarajevu su, 2 i 3. marta 1992. godine, „snage reda i uma” ogoljeno demonstrirale svoje vrhunsko umeće vođenja građanskog rata i održale javni čas iz anatomije (bivše) Jugoslavije. „Antologijski” iskazi „lidera” (B. Rlavšić — da su barikade tek „generalna proba” — R. Karadžića da se „greškom mogao dogoditi građanski rat”) propraćeni komandama — već spominjanog R. Karadžića i „Oca Muslimana” A. Izetbegovića — „vojnicima nacije” da stanu tamo dokle su došli i da „ne pucaju dok ne budu napadnuti”, najočigledniji su simptomi poodavno metastaziranog kancera u političkom i socijalnom telu (bivše) Jugoslavije i sadašnjih „lidera.

Groznica šovinizma trese, dugom krizom i truljenjem državnog socijalizma, oslabeledo i građanskim ratom raskomadano telo države. Primenjena terapija „događanja naroda” na osnovama nacionalne homogenizacije i mobilizacije usmrtila je, najpre, mogućnost konstituisanja građanina a zatim i dostojanstvo pa i živote mnogih pripadnika nacije svedene na česticu u masi sa srpskim, hrvatskim i inim nacionalnim nazivcima. Nacionalističko sužavanje svesti i psihološko — proragandna tortura iz samih središta moći i njihovih masmedija primenjena na narod rezultira je širenjem straha i stereotipa „Moj narod je zaklan”.

Nacionalistička energija poslužila je za uklanjanje suparničkih elita i za osvajanje vlasti ali nije od koristi za vladanje. Upravljanje društvom koje ljudsku energiju usmerava ka stvaranju novih vrednosti zahteva da se na novim osnovama razreši odnos čoveka i moći. Tu ne pomaže revolucionarna moć, makar se nazivala i „nacionalnom”. A to ne shvataju sadašnji „lideri” kao što ne uviđaju ni da, ma koliko bila velika politička moć nije svemoćna. Zato se njihovo slepo nastojanje da nametnu svoju volju; da po svaku cenu i odmah, sprovedu svoje namere pretvara u golu silu i nasilje. Sila, uvek, izmiče kontroli. Sila izaziva neprestano nove sukobe i onemogućava da se vidi stvarnost. Na kraju tog tunela je, uvek, građanski rat ili „izvesnost” „svetlog lika Voljenog Vođe”, to jest njegova lična diktatura. Ono što „lideri” — poput R. K. — nastoje da imenuju kao „grešku” nužni je i jedini mogući rezultat njihove nekompetentne i šovinističke vladavine.

Kako na prostorima (bivše) Jugoslavije nema stabilnih demokratskih institucija, ni izvesnih procedura, nema ni građanina kao posednika moći. Zato je nastajuća sfera civilnog društva izuzetno važna za uspostavljanje takvog odnosa javnosti prema politici koji bi pogodio miroljubivom i demokratskom razrešavanju sukoba, te i uspostavljanju građanina. I upravo s toga je ova sfera i tako snažno potisnuta i od strane sadašnje vlasti ali i od velikog dela javnog mnjenja nenaviklog da misli izvan okvira socijalističkog i nacionalističkog kolektivizma. Vidi se to i na primeru neregistrovanja činjenice da su građani Sarajeva, inspirisani i od aktivista civilnog društva, izvršili svojevrni mirovnjački atentat na barikade i pokvarili kamernu atmosferu „generalne probe” u kojoj je trebalo da svi ostanu u svojim kućama i podrumima i da sačekaju da se „lideri” i ostaci „narodnovojne” moći dogovore kada da građane puste na svetlo dana. Ispoljena je, u Sarajevu, ona moć građana kojom građani sami sebi garantuju slobodu kretanja i dostojanstvo postojanja. Ova moć jeste usmerena protiv sadašnjih vlasti koje smatraju da ih demokratija i građani ugrožavaju jer im ne dozvoljavaju da budu Bogom dani čuvari nacionalnih stada. I otuda „liderima” verni mediji i nastoje da i ovu pobunu građana prikažu kao delo „lidera” kao što i glavne arhitekta rata iz Srbije i Hrvatske prikazuju sadašnji prekid vatre kao sopstveni mirovnjački usreh. A reč je tek o odlaganju „konačnog sudara” i „razgraničavanja” a ne o stabilnom miru.

Put stabilnog mira započinje odbijanjem lažne slike o mirotvorstvu sadašnjih „lidera”; sprečavanjem ovih da dovrše „neke sitnije poslove po kući”, poput „sređivanja” opozicije i antiratnog mnjenja u Srbiji ili dodatnog naoružavanja u Hrvatskoj; jačanjem racionalnosti i međunarodnog pritiska kao medijatora u razrešavanju sadašnjih sukobljavanja; jačanjem antiratne

i demokratske opozicione javnosti i posebno nove političke i socijalne svesti nastale iz građanskih inicijativa; povezivanjem demokratske opozicije i građanskih inicijativa u jedinstvenu mrežu horizontalnih i vertikalnih paralelnih struktura koje bi jedino mogle da prihvate nastupajuće izlivanje socijalnog i političkog besa i da ga usmere ka smeni sadašnje autoritarne i šovinističke vlasti; napuštanju šovinizma i razvoju slobode i demokratije. U suprotnom, spirala straha i nasilja podići će se do nastavljanja građanskog rata koji će, uz međuetničke, poprimiti i neskriveno unutarnacionalno obličje. Takvo kretanje, pak, može pogodovati samo uspostavljanju diktature.

Zbog svega toga, borba za mir, danas, jedina je šansa za većinu ljudi i za demokratsku opoziciju na ovim prostorima. Ukoliko se prasak građanskog bunta iz Sarajeva prihvati kao merilo budućeg delovanja, martovski Sarajevski atentat označiće početak kraja sadašnjih „lidera” i njihovih šovinističkih strasti i ratova.